

Sygn. akt II Ca 450/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski – spr.

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Tomasz Lebowa

Sędzia Sądu Rejonowego Marta Postulska-Siwek (del.)

Protokolant Emilia Trąbka

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...)w D.

przeciwko (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.

o ustalenie

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Puławach VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w Rykach z dnia 2 kwietnia 2014 roku, sygn. akt VI C 47/14

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w pkt I. w ten sposób, że ustala, że nie istnieje wierzytelność (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w kwocie 1.607,36 zł (tysiąc sześćset siedem złotych i trzydzieści sześć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 28 lutego 2014 roku z tytułu przeglądu technicznego odkurzacza lotniskowego (...), wynikająca z faktury nr (...) z dnia 28 stycznia 2013 roku i oddala powództwo w pozostałej części,

b) w pkt II. w ten sposób, że zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) w D. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 122,17 zł (sto dwadzieścia dwa złote i siedemnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,

c) w pkt III. w ten sposób, że nakazuje pobrać od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Puławach kwotę 80,51 zł (osiemdziesiąt złotych i pięćdziesiąt jeden groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) w D. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 173,53 zł (sto siedemdziesiąt trzy złote i pięćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

IV. nakazuje sprostować oczywistą omyłkę w zaskarżonym wyroku w ten sposób, że po słowach „Sąd Rejonowy w” w miejsce słowa „Rykach” nakazuje wpisać słowo „Puławach”.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14 lutego 2014 roku Skarb Państwa reprezentowany przez (...) w D. wniósł o ustalenie, że nie istnieje wierzytelność pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w kwocie 3.953,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 lutego 2014 roku, z tytułu przeglądu technicznego odkurzacza lotniskowego (...), na potwierdzenie której została wystawiona faktura VAT nr (...)

*

Wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Puławach VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Rykach:

I. ustalił, iż nie istnieje wierzytelność (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w kwocie 3.953,01 zł wraz z odsetkami od dnia 28 lutego 2014 roku z tytułu przeglądu technicznego odkurzacza lotniskowego (...), na potwierdzenie której pozwany wystawił fakturę VAT nr (...);

II. zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) z siedzibą w D. kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Puławach od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 198 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W 2012 roku Skarb Państwa reprezentowany przez Jednostkę Wojskową nr (...) w K. ogłosił przetarg na dostawę odkurzaczy lotniskowych na samochodzie. W związku z ogłoszonym przetargiem została wystawiona Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (zwana dalej SIWZ) na przedmiotową dostawę. Przedmiotem zamówienia było 8 kompletów odkurzaczy lotniskowych na samochodzie, wraz ze szkoleniem teoretycznym i praktycznym operatorów w zakresie obsługi i eksploatacji. Zgodnie z SIWZ wykonawca miał udzielić 36-miesięcznej gwarancji na bezawaryjną pracę sprzętu i trwałość zewnętrznych powłok malarskich, a 60-miesięcznej gwarancji na zabezpieczenie antykorozyjne. SIWZ określał również w pkt XV., że cena oferty musi uwzględniać całość zakresu zamówienia, określić wszystkie koszty związane z wykonaniem przedmiotu zamówienia oraz warunkami stawianymi przez zamawiającego, w tym koszty dostawy wraz z podatkiem VAT. W wyniku przeprowadzonego przetargu została wybrana oferta strony pozwanej.

W dniu 18 czerwca 2012 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. zawarła ze Skarbem Państwa reprezentowanym przez Jednostkę Wojskową nr (...) w K. umowę nr (...) na dostawę sprzętu do czyszczenia lotnisk, wraz ze szkoleniem teoretycznym i praktycznym w zakresie obsługi i eksploatacji sprzętu. Wynagrodzenie w umowie zostało określone na kwotę 12.966.660 zł brutto z podatkiem VAT. W myśl postanowień umowy wykonawca udzielił gwarancji zgodnie z SIWZ na wskazane tam okresy czasu, a szczegółowe warunki gwarancji oraz serwisu, a także szczegółowy opis przedmiotu umowy znalazł się w załączniku nr (...) do umowy w postaci wymagań eksploatacyjno-technicznych sprzętu. Zgodnie z tymi wymaganiami w pkt VIII. wykonawca zamówienia zapewnił w stosunku do podwozia samochodowego, odkurzacza lotniskowego i osprzętu co najmniej 36 miesięcy gwarancji mechanicznej na bezawaryjną pracę urządzenia, co najmniej 60 miesięcy gwarancji na zabezpieczenia antykorozyjne oraz wykonywanie usług gwarancyjnych u użytkownika przez krajowy serwis dostawcy w terminie 7 dni od ogłoszenia.

Sprzęt zgodnie z umową miały odebrać jednostki wojskowe, w tym (...) w D. i w dniu 23 maja 2013 roku jednostka ta odebrała odkurzacza lotniskowego (...). Jednocześnie dostarczono dokumentację sprzętu z instrukcją obsługi i książką gwarancyjną, która określała, że kupujący traci gwarancję w przypadku nieprzestrzegania zaleceń zawartych

w instrukcji obsługi sprzętu oraz niewykonania w terminach określonych w instrukcji lub kontrakcie sprzedaży urządzenia obowiązkowych przeglądów technicznych i braku ich potwierdzenia. W instrukcji obsługi sprzętu w postaci odkurzaczy lotniskowych zostało określone, po ilu motogodzinach należy dokonać przeglądu technicznego pojazdu lub jego części, którego dokonuje wyłącznie personel warsztatowy autoryzowanego serwisu gwarancyjnego wskazanego przez stronę pozwaną.

W dniu 24 stycznia 2014 roku pracownicy pozwanego dokonali zgodnie z umową przeglądu technicznego. Zostały wykonane czynności przeglądowe przewidziane po upływie 50 motogodzin roboczych odkurzacza lotniskowego w postaci wymiany filtra oleju i smaru, co zostało odnotowane w książce gwarancyjnej i w protokole naprawy nr (...). W związku z wykonaną usługą strona pozwana wystawiła fakturę VAT nr (...).01.2014 na kwotę 3.953,01 zł. Strona powodowa odmówiła zapłaty tej kwoty wskazując, iż w ramach umowy dostawy usługa ta została już opłacona przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dokumentów ustalił powyższy stan faktyczny, dodając, że nie były one kwestionowane przez żadną ze stron co do ich autentyczności i treści.

Sąd Rejonowy oddalił wnioski dowodowe strony pozwanej w postaci dowodu z zeznań świadka P. B. (1) na okoliczność ustaleń w zakresie wykonywania usług i treści sposobu wykonywania gwarancji, jej zasad i ustaleń oraz dowodu z przesłuchania w charakterze strony członka zarządu strony pozwanej w osobie H. B. oraz dołączonego do odpowiedzi na pozew dokumentu w postaci oferty pozwanego skierowanej do Jednostki Wojskowej nr (...) w P..

Łączący strony stosunek prawny wynika z umowy zawartej przez pozwanego ze Skarbem Państwa. Z uwagi na jej charakter istotne są nie tylko uregulowania w Kodeksie cywilnym, ale również w ustawie Prawo zamówień publicznych (t. jedn. Dz. U. z 2013, poz. 907, ze zm.).

Zgodnie z art. 65 k.c. wszelkie oświadczenia woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, a w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Jednakże należy również mieć na uwadze art. 144 ustawy Prawo zamówień publicznych, który wskazuje, iż w procedurze przetargowej wszelkie czynności czy zobowiązania stron czy oferentów mają być sporządzane w formie pisemnej. Ta zasada ma uchronić Skarb Państwa i osoby go reprezentujące przed jakimikolwiek podejrzeniami korupcyjnymi, ale także zapewnia oferentom jawność i dostęp do wszystkich związanych z umową aspektów.

Analizując przedmiotową umowę należy kierować się jej treścią i dokumentami z nią bezpośrednio związanymi, w tym w szczególności Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia, które jednoznacznie określają cel umowy. Z tych względów Sąd Rejonowy oddalił wniosek o przesłuchanie świadka, który miał zeznawać wyłącznie co do praktyki stosowania przedmiotowej umowy przez inne jednostki wojskowe niż strona powodowa. Nie wniósłby on nic do ewentualnej interpretacji umowy, gdyż nie jest to osoba, która brała czynny udział w tworzeniu umowy. Podobnie nie miałyby znaczenia przesłuchanie w charakterze strony członka zarządu strony pozwanej, gdyż wskazywałby on wyłącznie, jak pozwany rozumie treść umowy, a nie jak wskazuje art. 65 § 2 k.c., jaki był zgodny zamiar stron czy cel umowy. Członek zarządu pozwanego istotnie mógł brać udział w negocjacjach umowy, ale charakter tej umowy opierał się na zasadzie pisemności określonej w Prawie zamówień publicznych, która nakazuje dla zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa oraz z uwagi na zachowanie zasad konkurencji na rynku składanie wszelkich propozycji w trakcie przetargu w formie pisemnej, a więc spostrzeżenia czy odczucia członka zarządu przy interpretacji tej umowy nie miały znaczenia. Te wnioski dowodowe przyczyniłyby się znacznie do opóźnienia rozpoznania sprawy. Z tych samych względów Sąd Rejonowy oddalił wnioski dowodowe w postaci dołączonego do odpowiedzi na pozew pisma skierowanego do Jednostki Wojskowej nr (...) w P. i odpowiedzi na to pismo (k. 78 – 82), gdyż dotyczą one innej jednostki budżetowej oraz osób, które nie brały udziału w zawieraniu umowy. Umowę należy interpretować poprzez jej cel i zamiar stron, a nie poprzez praktyki stosowane w trakcie jej wykonywania i to przez podmioty nie będące stroną przedmiotowego postępowania.

Z kolei wnioski dowodowe pozwanego złożone po zamknięciu rozprawy (k. 109) Sąd Rejonowy uznał za spóźnione. Strona pozwana była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika i mogła te dowody zgłosić już w odpowiedzi na pozew, a przynajmniej przed zamknięciem rozprawy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał roszczenie powoda za zasadne.

Na podstawie art. 189 k.p.c. każdy, kto wykaże interes prawny, może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Jedną z przesłanek takiego powództwa jest występowanie interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Powód nie ma takiego interesu, gdy na innej drodze niż powództwo o ustalenie możliwe jest uzyskanie dalej idącego rozstrzygnięcia. Interes prawny nie zachodzi, gdy osoba zainteresowana może w innej drodze, np. w procesie o świadczenie, o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa, a nawet w drodze orzeczenia o charakterze deklaracyjnym, osiągnąć w pełni ochronę swych praw.

W niniejszej sprawie żądanie pozwu było związane z ustaleniem treści umowy łączącej Skarb Państwa i stronę pozwaną, z której miałby wynikać lub nie obowiązek zapłaty za fakturę VAT wystawioną przez stronę pozwaną w zakresie tzw. przeglądów technicznych.

Powód wskazał, że ustalenie istnienia wierzytelności, która go obciąża, skutkowałoby koniecznością jej zapłaty oraz ewentualnego wdrożenia stosownych procedur związanych z zamówieniami publicznymi, gdyż powód jest jednostką budżetową Skarbu Państwa. Wobec tego zdaniem Sądu Rejonowego powód miał interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia wierzytelności.

Kwestią sporną było to, czy wynagrodzenie za wykonaną przez pozwanego w ramach serwisu gwarancyjnego tzw. obsługę gwarancyjną zostało już zapłacone przez Skarb Państwa – Jednostkę Wojskową nr (...) w K. w ramach zapłaty ceny określonej w umowie z dnia 18 czerwca 2012 roku.

Sąd Rejonowy zauważył, że do umowy tej mają zastosowanie przepisy Prawa zamówień publicznych i k.c. (art. 139 Prawa zamówień publicznych). Przepisy Prawa zamówień publicznych stanowią ograniczenie określonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody zawierania umów. Na gruncie przepisów Prawa zamówień publicznych dochodzi do modyfikacji zasady równości i swobody stron stosunku zobowiązaniowego, chociażby przy wyborze partnera, z którym zawierana będzie umowa w sprawie zamówienia publicznego. To zamawiający jest gospodarzem postępowania i autorem specyfikacji istotnych warunków, która w swej treści zawierać powinna istotne postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ogólne warunki umowy lub jej wzór. To zamawiający jest autorem sformułowań zawartych we wzorze umowy. Nie oznacza to jednak, że postanowienia takiej umowy mogą być korzystne tylko dla jednej strony lub nakładać tylko na jedną stronę odpowiednio same obowiązki lub przyznawać jej same przywileje. Przy interpretacji umowy należy brać pod uwagę również przepisy Prawa zamówień publicznych, w tym art. 9 tej ustawy, który wskazuje, iż całe postępowanie o udzielenia zamówienia publicznego prowadzi się z zachowaniem pisemności, a art. 139 ust. 2 cyt. ustawy wymaga, aby umowa była sporządzona w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Z kolei przepisy art. 140 ust. 1 i ust. 3 tej ustawy stanowią, że zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy jest tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie, a umowa podlega unieważnieniu w części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia zawarte w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Przepis art. 29 ust. 1 tej ustawy nakłada na zamawiającego obowiązek uwzględniania wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty, a przepis art. 36 ust. 1 pkt 12 tej ustawy nakłada na zamawiającego obowiązek zamieszczenia w specyfikacji istotnych warunków zamówienia opisu sposobu obliczenia ceny oferty. Cena oferty musi określać wszystkie koszty związane z wykonaniem przedmiotu zamówienia.

Sąd Rejonowy przywołał art. 65 § 2 k.c. oraz obszernie omówił zasady wykładni oświadczeń woli.

Dokonując wykładni zawartej przez pozwanego ze Skarbem Państwa umowy Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że jej przedmiotem była dostawa szczegółowo opisanego sprzętu, wraz ze szkoleniem w zakresie obsługi i eksploatacji.

Wykonawca zobowiązał się wykonać umowę zgodnie z SIWZ oraz ze złożoną ofertą. Tym samym SIWZ, z uwagi na wskazane przepisy Prawa zamówień publicznych, stanowi integralną część umowy, a zarazem dokument, który narzuca interpretację umowy. W SIWZ nałożono na przyszłego wykonawcę obowiązek takiego przedstawienia oferty, aby cena zawierała wszystkie koszty, jakie mogą powstać z przedmiotowym zamówieniem. Sąd Rejonowy uznał, że sformułowanie „wszystkie koszty” obejmuje również dostawę materiałów eksploatacyjnych w ramach okresowych przeglądów technicznych, czy też obsługę techniczną bądź serwisową. Żądanie przez pozwanego dodatkowego wynagrodzenia za te usługi nie jest zasadne.

Powolywanie się przez pozwanego na treść książki gwarancyjnej, która nawet nie stanowiła załącznika do zawartej umowy, nie może kształtować stosunków pomiędzy pozwanym a odbiorcą jego sprzętu. Umowa w § 8 określa gwarancję, serwis gwarancyjny i warunki składania reklamacji, przy czym odsyła do załącznika nr 1 do umowy, tzn. do wymagań eksploatacyjno-technicznych. W żadnym z tych dokumentów nie ma mowy o płatności za przeglądy techniczne. Istotnie przekazana powodowi książka gwarancyjna wskazuje, że powód traci gwarancję w sytuacji nieprzeprowadzenia wskazanych w wymogach technicznych przeglądów, ale nie wskazuje na ich odpłatny charakter, a nawet gdyby wskazywała – odpłatny charakter nie może być ustalony jednostronnym oświadczeniem woli wykonawcy zamówienia – gwaranta. Nieodpłatność tych przeglądów była celem i zamiarem Skarbu Państwa i pozwany powinien skalkulować w swojej ofercie konieczność przeprowadzania takich przeglądów. Skarb Państwa musi kierować się przy zamówieniach publicznych dbałością o swoje finanse i musi zakładać ewentualne wydatki na przyszłość. Odpłatność za te materiały i obsługę techniczną miałyby się więc z celem nie tylko umowy, ale również finansów Skarbu Państwa, narażając go na ewentualne straty.

Na marginesie należy wskazać, że można sobie wyobrazić sytuację, iż wartość zamówienia Skarbu Państwa wynosi określoną kwotę, a przeglądy techniczne w skali roku będą kosztowały o wiele więcej niż uiszczona cena.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem pozwanego, że koszty przeglądów technicznych są porównywalne do kosztów eksploatacyjnych, gdyż to gwarancja pozwanego wymusza na powodzie skorzystanie wyłącznie z jego obsługi gwarancyjnej, a nie z usług innych firm. W sytuacji, gdyby to pozwany miał wynikającą z umowy wyłączność na dostarczanie materiałów eksploatacyjnych do odkurzaczy, również i to powinno być skalkulowane w ofercie. Z kolei, gdyby powód miał dowolność na dokonywanie takich przeglądów technicznych, musiałby tego dokonywać w drodze publicznego przetargu zgodnie z Prawem zamówień publicznych.

Błędne jest powolywanie się przez pozwanego na praktykę innych jednostek wojskowych przy wykonywaniu umowy. Są to okoliczności następcze w stosunku do umowy i w dodatku dotyczące jednostek nie będących stronami umów.

Z tych względów Sąd Rejonowy uznał roszczenie powoda o ustalenie nieistnienia przedmiotowej wierzytelności za zasadne.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił przepisami art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., tj. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda zwrot tych kosztów obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika powoda – radcy prawnego w stawce wynikającej z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz.1349, ze zm.).

Na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 roku, Nr 167, poz. 1398, ze zm.) Sąd Rejonowy nakazał pobrać od pozwanego nieuiszczoną opłatę od pozwu.

*

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie:

a) art. 65 § 2 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że przy wykładni oświadczeń woli, a w szczególności ich przedmiotu i zakresu, zamieszczonych w umowie zawartej na skutek udzielenia zamówienia publicznego, wystarczająca jest wyłącznie analiza treści umowy z pominięciem pozostałych dyrektyw wykładni oświadczeń woli,

b) art. 557 § 1 k.c. przez błędne uznanie, iż Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia oraz umowa zawarta na jej podstawie są określeniem warunków gwarancji udzielanej przez gwaranta w sytuacji braku sprecyzowania takich warunków w SIWZ i umowie,

2. naruszenie przepisów postępowania:

a) art. 299 k.p.c. i art. 217 § 3 k.p.c. przez bezzasadne oddalenie:

- wniosku o przesłuchanie strony pozwanej oraz świadka P. B. (2) na okoliczności związane z zawarciem umowy i jej realizacją oraz zamiaru stron i celu, dla którego została zawarta umowa a także realizacji umowy i ustaleń stron umowy w zakresie dotyczącym „obsług gwarancyjnych” i bezzasadne uznanie, iż przeprowadzenie tych dowodów spowoduje przedłużenie postępowania,

- oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z dokumentu – faksu wysłanego przez stronę umowy – Dowódcę Jednostki Wojskowej nr (...) w K., która pełniła funkcję zamawiającego i w konsekwencji była autorem umowy, a która to Jednostka w ramach swych uprawnień poleciła ustalenie i zabezpieczenie jednostkom podległym, w tym powodowi, kosztów przeglądów gwarancyjnych, błędnie uznając go za spóźniony w sytuacji, gdy pozwany pozyskał ten dokument dopiero po zamknięciu rozprawy i okoliczność jego wysłania do powoda nie była wcześniej pozwanemu znana,

- nierozpoznanie istoty sprawy,

b) art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę dowodów, w szczególności dowodu z SIWZ oraz umowy opracowanej przez zamawiającego – Jednostkę Wojskową nr (...) w K. przez uznanie, iż cena za przedmiot umowy obejmowała wykonywanie przeglądów gwarancyjnych,

c) art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie podstawy faktycznej i niepowołanie podstawy prawnej uzasadniającej tezy, iż pozwany jako gwarant w świetle braku zapisów precyzujących w SIWZ i w umowie nie był uprawniony do dochodzenia należności za przeglądy gwarancyjne na podstawie oświadczenia jednostronnego (karty gwarancyjnej), zaakceptowanego przez powoda.

Pozwany na podstawie art. 381 k.p.c. wniósł o przeprowadzenie dowodu z dołączonej do apelacji specyfikacji istotnych warunków zamówienia wraz z projektem umowy – identycznych co do treści i warunków jak te będące przedmiotem niniejszego sporu, a także z pisma Dowódcy Jednostki Wojskowej nr (...) w K. – zamawiającego interpretującego zapisy SIWZ dla potrzeb kolejnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę oczyszczarek lotniskowych.

Skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Krakowa Śródmieścia jako właściwemu do rozpoznania sprawy według zapisów umowy łączącej pozwanego ze Skarbem Państwa, a także zasądzenia kosztów procesu według norm ustawowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest w znacznej części zasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji podlegałby uchyleniu i przekazaniu sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, nierozpoznania istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 2 i § 4 k.p.c.). W sprawie nie zachodzą tego rodzaju okoliczności.

Wbrew zarzutom apelującego rozstrzygnięcie sprawy nie wymagało uzupełniania postępowania dowodowego, zaś same mankamenty uzasadnienia Sądu pierwszej instancji nie mogą zostać utożsamione z nierozpoznaniem istoty sprawy. W pełni podzielić należy stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 19 marca 2014 roku, sygn. akt I CZ 18/14, Lex nr 1458678, iż niedostateczne rozważenie przez sąd pierwszej instancji przepisów prawa materialnego, niedostateczne uzasadnienie wyrażonego stanowiska oraz niewyjaśnienie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie jest nierozpoznaniem istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Okręgowy stwierdza również, że w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Podkreślić należy, że pod pojęciem ustaleń faktycznych należy rozumieć zespół określonych zdarzeń, które miały zaistnieć, bądź też miały nie zaistnieć, a z których strony wywodzą zasadność swoich stanowisk.

W niniejszej sprawie bezsporne pozostawały zasadnicze okoliczności dotyczące:

1. zawarcia przez Skarb Państwa reprezentowany Jednostką Wojskową nr (...) w K. umowy dostawy nr (...) w trybie zamówień publicznych oraz treści dokumentów przetargowych, umowy wraz z załącznikami i książką gwarancyjną,
2. konieczności wykonywania okresowych przeglądów gwarancyjnych, od których dostawca sprzętu uzależniał utrzymanie gwarancji przez okres określony w umowie, odpowiadający ofercie i wymaganiom postawionym przez zamawiającego w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia,
3. zaistnienia pomiędzy stronami sporu co do tego, czy szeroko rozumiane koszty tych okresowych przeglądów gwarancyjnych powinny dodatkowo obciążać finansowo użytkownika sprzętu i w jakim zakresie, czy też należy uznać, że uiszczona przez Skarb Państwa cena zawiera w sobie również wynagrodzenie za czynności związane z tymi okresowymi przeglądami gwarancyjnymi (koszt dojazdu ekipy serwisowej, robocizna, koszt materiałów eksploatacyjnych zużytych w czasie przeglądów),
4. wykonania przez pozwanego przeglądu gwarancyjnego odkurzacza (...) w dniu 24 stycznia 2014 roku w siedzibie użytkownika sprzętu, tj. w (...) w D. oraz wystawienie przez skarżącego faktury obejmującej należności związane z dojazdem ekipy serwisowej w kwocie 943,16 zł brutto, robocizną w kwocie 664,20 zł brutto oraz koszty materiałów eksploatacyjnych i części, łącznie na kwotę 3.953,01 zł brutto, z terminem płatności do dnia 27 lutego 2014 roku.

Jeżeli chodzi o sferę okoliczności faktycznych, to wnioskowane przez skarżącego dowody zarówno przed Sądem pierwszej instancji jak i przed Sądem Odwoławczym zmierzały do wykazania, że:

- a) zapisy umowy dostawy w zakresie zobowiązań gwarancyjnych pozwanego nie były rozumiane jednolicie przez poszczególne jednostki wojskowe i samego zamawiającego i w przeszłości były wykonywane w różny sposób,
- b) w przypadku zamówień publicznych dokonywanych przez Skarb Państwa reprezentowany przez różnego rodzaju jednostki wojskowe stosowane są różnej treści zapisy dotyczące zakresu zobowiązań gwarancyjnych, w tym zawierające bardziej jednoznaczne wyjaśnienie tego, co te zobowiązania obejmują, z czego skarżący wywodził, że przedmiotowa umowa dostawy nie obejmuje swoim zakresem kosztów dojazdu ekipy serwisowej do użytkownika sprzętu, robocizny i kosztów zużytych w czasie przeglądów materiałów eksploatacyjnych.

Okoliczności te należy uznać co do zasady za przyznane (art. 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c.), bowiem powodowy Skarb Państwa bynajmniej nie utrzymywał, że nie istniały tego rodzaju rozbieżności przy wykonywaniu umów, ani nie kwestionował, że Specyfikacje Istotnych Warunków Zamówienia oraz umowy w różny sposób określają zakresy zobowiązań gwarancyjnych dostawców sprzętu. Już z tego względu było zbędne uzupełnianie postępowania dowodowego przez Sąd Odwoławczy, czy to w zakresie wniosków dowodowych oddalonych przez Sąd pierwszej instancji, czy też w zakresie wniosku dowodowego zawartego w apelacji, dotyczącego dokumentacji innego postępowania przetargowego.

Sąd Okręgowy nie neguje przy tym wyводу apelującego, iż zbyt daleko idące jest kateryczne stanowisko Sądu pierwszej instancji, że sposób wykonywania umowy nie może mieć znaczenia przy wykładni zawartych w nich oświadczeń woli, gdyż z jednej strony art. 65 § 2 k.c. daje przy wykładni umów prymat subiektywnej metodzie wykładni, z drugiej jednak strony w przypadku rozbieżnych twierdzeń kontrahentów co do ich zgodnego zamiaru i celu umowy, rekonstrukcja tych okoliczności może nastąpić na podstawie całego kontekstu sytuacyjnego, w tym także poprzez odwołanie się do istniejącego, akceptowanego przez obie strony sposobu wykonywania umowy do czasu ujawnienia się sporu.

Należy też przyznać rację skarżącemu co do tego, że Sąd Rejonowy nadmiernie zabsolutyzował znaczenie zasady pisemności w postępowaniach przetargowych prowadzonych na podstawie Prawa zamówień publicznych i przy wykładni tych umów. Nie przecząc temu, że zasada pisemności jest jedną z kluczowych reguł dotyczących zamówień publicznych i istotnie zawęża ona zakres dokonywania przez strony ustaleń odbiegających od treści Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (wraz z załącznikami) bądź ich zmiany, nie można przy wykładni zawieranych w tym trybie umów nie odnosić się do powszechnie przyjmowanego znaczenia słów, postanowień bądź innych zapisów umów zawieranych w tym trybie oraz istniejącej w obrocie gospodarczym praktyki ich wykonywania. Niezależnie bowiem od specyfiki zamówień publicznych zamawiający jest najczęściej jednym z wielu podmiotów użytkujących określone urzędzenia i co do zasady nie ma podstaw, aby przyjąć, że akurat umowy zawarte w tym trybie powinny być rozumiane i wykonywane w sposób szczególny, odmienny od występującego w obrocie gospodarczym.

Niewątpliwie za bardzo ważne należy uznać jasne i klarowne sformułowanie przez zamawiającego Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia i postanowień zawieranych następnie umów, a ma to kluczowe znaczenie w sytuacji, gdy zamawiający stawia wyższe bądź odmiennie wymagania od tych, jakie towarzyszą praktyce obrotu gospodarczego.

Wymóg pisemności nie uchyla też ogólnej reguły interpretacyjnej, że to na stronie sporządzającej dokumenty będące podstawą zawarcia umowy (Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia i projekt umowy) spoczywa obowiązek ich jednoznacznego zredagowania i postanowienia niejednoznaczne powinny być interpretowane na korzyść drugiej strony umowy.

Szczególny charakter i tryb zawierania umów w ramach zamówień publicznych nie daje też podstaw, aby interpretować je wyłącznie przez pryzmat interesów zamawiających podmiotów publicznych, wręcz przeciwnie – przy wykładni tych umów należy odwoływać się do słusznych interesów obu stron umowy. Nie można też postanowień takich umów wyklądać odwołując się tylko do poszczególnych słów, czy zwrotów użytych w umowie bądź w SIWZ, a należy odwołać się do tekstu całej umowy.

Należy natomiast zgodzić się z Sądem Rejonowym co do tego, że z uwagi na podporządkowanie sposobu zawierania tych umów i ich treści Prawu zamówień publicznych, przy wykładni umów dużo większe znaczenie niż zazwyczaj należy przywiązywać do treści dokumentów (oświadczeń woli ujawnionych w formie pisemnej), gdyż w przypadku przedmiotowych umów nie miały miejsca wcześniejsze negocjacje pomiędzy stronami, zaś wszystkie wątpliwości mogły być wyjaśniane poprzez zwrócenie się przez wykonawcę do zamawiającego o odpowiednie wyjaśnienia.

Powyższe rozważania były niezbędne, aby wskazać, że decydująca o wyniku niniejszego procesu była ocena prawna ustalonego stanu faktycznego, w szczególności wykładnia umowy dostawy, a nie zaistnienie bądź niezaistnienie określonych faktów.

Tym samym na rozstrzygnięcie sporu nie mogły mieć wpływu zarzucone przez skarżącego uchybienia przepisom o postępowaniu dowodowym, bądź dotyczące naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewłaściwe sporządzenie uzasadnienia.

Jak to już wyżej wskazano, dowody zgłoszone przez stronę pozwaną albo dotyczyły okoliczności przyznanych, albo nie mających w ogóle znaczenia dla wyniku procesu.

Sam brak dostatecznej klarowności uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w którym zbyt duży nacisk Sąd Rejonowy położył na teoretyczne rozważania zasad wykładni umów zawieranych na podstawie Prawa zamówień publicznych, a zbyt mało miejsca poświęcił wykładni konkretnych postanowień umowy, nie uniemożliwia kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku.

Jeżeli chodzi o ocenę prawną ustalonego stanu faktycznego w pierwszym rzędzie należy dokonać wykładni umowy zawartej przez skarżącego ze Skarbem Państwa i ustalić szczegółowy zakres zobowiązań gwarancyjnych skarżącego. Sąd Rejonowy prawidłowo przywołał przepisy prawa materialnego dotyczące wykładni tych umów, natomiast jeżeli chodzi o wywody Sądu pierwszej instancji dotyczące samej wykładni, należy uwzględnić również przedstawione wyżej rozważania Sądu Odwoławczego.

W umowie dostawy nr (...) skarżący zobowiązał się do dostawy Skarbowi Państwa określonego sprzętu oraz udzielił gwarancji mechanicznej na okres 36 miesięcy na bezawaryjną pracę urządzenia, zaś 60 miesięcy na zabezpieczenie antykorozyjne. W § 8 umowy dostawy, dotyczącym gwarancji, odesłano do załącznika nr 1 do umowy, w którym skarżący zobowiązał się do wykonywania obsług gwarancyjnych u użytkownika w terminie 7 dni od daty zgłoszenia. W umowie dostawy określono również podmioty, którym miał zostać dostarczony sprzęt.

Zgodnie z SIWZ cena oferty musiała uwzględniać całość zakresu zamówienia, wszystkie koszty związane z wykonaniem przedmiotu zamówienia oraz warunkami stawianymi przez zamawiającego.

Ani Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia, ani sama umowa nie określały bardziej szczegółowo postanowień gwarancji, w szczególności nie wskazywały, jakie czynności są niezbędne do utrzymania gwarancji przez okres określony w umowie, nie nakładały konieczności dokonywania okresowych przeglądów gwarancyjnych, ani nie określały zasad ich wykonywania.

W dostarczonej wraz z dokumentacją sprzętu książką gwarancyjną skarżący wskazał, że kupujący traci gwarancję w przypadku nieprzestrzegania zaleceń zawartych w instrukcji obsługi sprzętu oraz niewykonania w terminach określonych w instrukcji obowiązkowych przeglądów technicznych przez dostawcę sprzętu.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że gwarancja jest dodatkowym zastrzeżeniem umownym w umowie sprzedaży (art. 577 § 1 k.c. i nast.). Z racji podobieństwa nie ma też podstaw do wykluczenia możliwości jej stosowania w umowach dostawy, do których wszak z mocy art. 612 k.c. stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży. Funkcją gwarancji jest ochrona uprawnionego z gwarancji przed niewłaściwym funkcjonowaniem przedmiotu objętego gwarancją w określonym okresie czasu, gdyż gwarant najczęściej zobowiązuje się do usunięcia wady fizycznej rzeczy (naprawy) lub do dostarczenia rzeczy wolnej od wad.

Gwarancja, niezależnie od tego, czy chodzi o gwarancję sprzedawcy czy producenta, przybiera postać dodatkowej umowy, pomimo tego, że w obrocie powszechnym jej treść jest najczęściej formułowana jednostronnie przez gwaranta. Nabywca rzeczy przyjmując dokument gwarancyjny godzi się na określone postanowienia umowy gwarancji. Tym niemniej wszelkie ograniczenia lub wyłączenia odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji, jeżeli są dopuszczalne w świetle przepisów Kodeksu cywilnego, muszą być zakomunikowane nabywcy przed zawarciem umowy.

W przypadku urządzeń mechanicznych w obrocie gospodarczym powszechne jest również uzależnienie istnienia odpowiedzialności gwarancyjnej od dochowania przez użytkownika sprzętu określonych aktów staranności, np. okresowych przeglądów gwarancyjnych.

Zauważyć również należy, że co do zasady wykonywanie uprawnień z gwarancji wymaga dostarczenia rzeczy na koszt gwaranta do miejsca wskazanego w gwarancji lub do miejsca, w którym rzecz została wydana przy udzieleniu gwarancji, aczkolwiek reguła ta dotyczy przed wszystkim postępowania w razie ujawnienia się wady rzeczy (art. 580 § 1 k.c.).

Jeżeli chodzi o miejsce dokonywania przeglądów gwarancyjnych należy przyjąć regułę, że decydować będzie o tym charakter rzeczy, który może np. wymagać jej transportu do specjalistycznego zakładu bądź umożliwiać przegląd w miejscu jej użytkowania; podobnie może być w przypadku wykonywania uprawnień z gwarancji w następstwie ujawnienia się wady rzeczy.

W ocenie Sądu Okręgowego z zapisów przedmiotowej umowy dostawy i zawartych w niej postanowień gwarancyjnych, odpowiadających zakresowo wymaganiom SIWZ, należy wywieść, że skoro sprzęt miał być dostarczony użytkownikom wojskowym do określonych miejsc i w tychże miejscach co do zasady miały być realizowane uprawnienia gwarancyjne, w tych miejscach miały też odbywać się wymagane przeglądy gwarancyjne.

W przypadku umów zawieranych w trybie zamówień publicznych treść zobowiązań gwarancyjnych zawarta w dokumencie gwarancyjnym (np. książce gwarancyjnej) nie może pozostawać w sprzeczności z treścią umowy. Nie może bowiem dojść do sytuacji, w której jednostronnie sporządzony przez sprzedawcę bądź producenta dokument gwarancyjny w sposób istotny zmienia warunki umowy, np. poprzez wprowadzenie znacznej odpłatności za czynności związane z utrzymaniem gwarancji, co z kolei istotnie zmienia ekonomiczny rozmiar świadczeń zamawiającego za realizację zamówienia. Tytułem przykładu można podać sytuację, w której został zaoferowany przedmiot za najkorzystniejszą cenę, znacznie niższą od cen innych oferentów, natomiast wymagane przez zamawiającego utrzymanie gwarancji będzie wiązać się z bardzo wysoką odpłatnością koniecznej obsługi technicznej urządzenia.

Skoro zatem skarżący udzielił zamawiającemu gwarancji na określony okres czasu, wymagany Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia, to zobowiązał się tym samym do dokonywania wszelkich czynności niezbędnych do utrzymania gwarancji przez ten okres, w szczególności do wykonywania potrzebnych przeglądów gwarancyjnych. Samo nałożenie obowiązku ich dokonywania nie stoi w sprzeczności z treścią umowy zawartej w trybie zamówienia publicznego, natomiast niewątpliwie tak byłoby w przypadku wprowadzenia przez dostawcę dodatkowej odpłatności za te czynności (nieprzewidzianej w umowie dostawy).

Skoro jednocześnie dostawca zobowiązał się do wykonania usług gwarancyjnych w miejscu położenia rzeczy (u użytkownika), należy uznać, że tym samym zobowiązał się do tego, że poniesie koszt dojazdu ekipy serwisowej, gdyż umowa dostawy nie zawiera żadnych postanowień odmiennych. Należy się zgodzić z Sądem Rejonowym co do tego, że w przypadku umowy dostawy dotyczącej określonego sprzętu i wiążącej się z udzieleniem gwarancji na ten sprzęt, pojęcie wszystkich kosztów związanych z wykonaniem przedmiotu zamówienia (ceny) obejmuje też realizację gwarancji (zarówno w zakresie usunięcia ujawniających się wad rzeczy jak i obsługi technicznej mającej na celu zapobieżenie powstaniu takich wad). Nie ma przy tym znaczenia, czy w umowie, w SIWZ bądź w innych dokumentach wskazano, że ta obsługa techniczna jest nieodpłatna.

Wobec powyższego niezasadnie skarżący domagał się od powodowej jednostki wojskowej zapłaty za dojazd ekipy serwisowej i kosztów robocizny.

Nie można natomiast zgodzić się z Sądem Rejonowym co do tego, że w ramach okresowych przeglądów technicznych, koniecznych do utrzymania gwarancji przez okres czasu określony w umowie dostawy, mieści się też obowiązek dostawcy pokrycia kosztów materiałów eksploatacyjnych. Materiały takie (smary, oleje, uszczelki, filtry, itp.) są wymieniane w związku z trwającą eksploatacją sprzętu (jego użytkowaniem) a nie w związku z ujawnieniem się wad fizycznych. W przypadku urządzeń mechanicznych oczywiste jest, że praca tych urządzeń wiąże się z odpowiednich zużyciem takich materiałów i konieczne jest ich uzupełnianie bądź okresowa wymiana, podobnie jak konieczne jest dostarczanie energii niezbędnej do pracy urządzenia. Nie można przyjąć, aby cena oferty obejmowała również tego rodzaju materiały.

Należy przyjąć, że w tym zakresie strony zawarły odrębną umowę sprzedaży materiałów eksploatacyjnych, gdyż skarżący przedstawił powodowej jednostce wojskowej cennik materiałów eksploatacyjnych a ta, wnosząc o dokonanie przeglądu technicznego i dopuszczając do jego wykonania, zaakceptowała te ceny. Nie zostało przy tym w żaden sposób wykazane, aby ceny te odbiegały od cen rynkowych.

Należy natomiast dodać, że gwarancja nie nakłada obowiązku stosowania określonych materiałów eksploatacyjnych pochodzących wyłącznie od skarżącego, ani takiego obowiązku nie mogłaby skutecznie nałożyć, gdyż byłoby to zobowiązanie w sposób istotny wpływające na zakres zamówienia publicznego, np. prowadzące do dostawy urządzenia za niską cenę, którą następnie rekompensowałby zawyżony koszt materiałów niezbędnych do jego eksploatacji.

Tym samym ani z umowy dostawy, ani ze stanowiącej jej składnik umowy gwarancji, nie da się wywieść obowiązku strony powodowej do nabywania materiałów eksploatacyjnych od pozwanego. Pozwany nie może też uzależniać dokonania przeglądu gwarancyjnego ani innych czynności koniecznych do utrzymania gwarancji przez okres określony umową od utrzymania wyłączności na zakup od niego takich materiałów eksploatacyjnych. Co najwyżej może przedstawić ofertę ich sprzedaży, którą druga strona zaakceptuje, ewentualnie przedstawić użytkownikowi sprzętu zapotrzebowanie na materiały konieczne do prawidłowej pracy urządzenia (np. wskazując wymagane parametry używanych olejów, smarów itp.). Szersza analiza tego zagadnienia wykracza poza przedmiot niniejszego procesu.

Przedstawiona wyżej przez Sąd Okręgowy wykładnia postanowień gwarancyjnych pozostaje w zgodzie z przywołanymi w apelacji przepisami prawa materialnego, przy czym Sąd Odwoławczy zakwalifikował przedmiotową umowę jako umowę dostawy. Odpowiada ona również zgodnemu zamiarowi stron i celowi umowy, za który należy uznać zapewnienie przed dostawcą odpowiedniego funkcjonowania dostarczonego sprzętu przez określony umową gwarancji okres czasu.

Jeżeli chodzi o procesowe aspekty niniejszej sprawy, należy zwrócić uwagę, że niewątpliwie powodowy Skarb Państwa – wobec zaistnienia sporu – miał interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia wierzytelności, której zapłaty pozwana spółka domagała się po wykonaniu okresowego przeglądu technicznego (art. 189 k.p.c.).

W konsekwencji powyższych wywodów należało uwzględnić powództwo w części dotyczącej ustalenia nieistnienia wierzytelności z tytułu kosztów dojazdu ekipy serwisowej i kosztów robocizny, zaś w pozostałej części oddalić powództwo.

Jeżeli chodzi o koszty procesu, należało na podstawie art. 100 k.p.c. dokonać ich stosunkowego rozdzielania. Żądanie pozwu dotyczyło ustalenia nieistnienia wierzytelności w kwocie 3.953,01 zł, a zostało uwzględnione co do wierzytelności w kwocie 1.607,36 zł, co prowadzi do wniosku, że pozwany wygrał proces w 59,34 %. Koszty procesu po stronie powodowej wyniosły 600 zł (wynagrodzenie pełnomocnika Skarbu Państwa – radcy prawnego), a po stronie pozwanej – 617 zł (wynagrodzenie pełnomocnika – radcy prawnego, opłata skarbową od pełnomocnictwa). Skarb Państwa powinien ponieść 59,34 % z sumy kosztów procesu, tj. z kwoty 1.217 zł, co daje kwotę 722,17 zł, a zatem powinien zwrócić pozwanemu różnicę między kosztami należnymi a kosztami dotychczas poniesionymi.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Puławach pobrać kwotę odpowiadającą 40,66 % nieuiszczonych kosztów sądowych (opłaty od pozwu), gdyż tylko w tej części jest on stroną przegrywającą.

Analogicznie, na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. należało rozdzielić koszty postępowania odwoławczego, które po stronie powoda – Skarbu Państwa wyniosły 300 zł (wynagrodzenie pełnomocnika), zaś po stronie pozwanego – 498 zł (opłata od apelacji i wynagrodzenie pełnomocnika). Skarb Państwa powinien ponieść 59,34 % z sumy kosztów postępowania odwoławczego, tj. z kwoty 798 zł, co daje kwotę 473,53 zł, a zatem powinien zwrócić pozwanemu różnicę między kosztami należnymi a kosztami dotychczas poniesionymi.

Na podstawie art. 350 § 1 i § 3 k.p.c. należało w zaskarżonym wyroku sprostować oczywistą omyłkę w oznaczeniu siedziby Sądu Rejonowego.

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Przywołanie w apelacji art. 557 k.c. należy uznać za oczywistą omyłkę.